

ศึกษากระบวนการฝึกอบรมพระนวกะตามหลักวัตร 14 ของคณะสงฆ์ จังหวัดปทุมธานี A Study of the Training Process of New Buddhist Monks Based on Vatra 14 of Pathum Thani Province Sangha

พระปลัดณัฐยุทธ์ ไชยวงศ์¹

Phrapalad Nuttayut Kosittawangso (Chaiwong)

Corresponding Author E-mail: kapooklook_007@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษากระบวนการฝึกอบรมพระนวกะตามหลักวัตร 14 ของคณะสงฆ์ จังหวัดปทุมธานี 2) เพื่อนำเสนอกระบวนการฝึกอบรมพระนวกะตามหลักวัตร 14 ของคณะสงฆ์ จังหวัดปทุมธานี ดำเนินการตามกระบวนการวิจัยเชิงพรรณนา เก็บรวบรวมข้อมูลทั้งวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ซึ่งเครื่องมือวิจัยที่ใช้ คือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ได้กลุ่มตัวอย่าง 162 รูป และสัมภาษณ์พระอาจารย์ผู้ฝึกอบรม 7 รูป สถิติที่ใช้ สถิติเชิงพรรณนา ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณนำเสนอในรูปแบบตารางบรรยาย และวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์ (Content Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า

1. กระบวนการฝึกอบรมพระนวกะตามหลักวัตร 14 ของคณะสงฆ์ จังหวัดปทุมธานี ในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับมากไปหาน้อยด้าน พระอาจารย์พระพี่เลี้ยงผู้ฝึกอบรม (4.03) ด้านกิจกรรมการฝึกอบรม (3.83) ด้านหลักการฝึกอบรม (3.73) และด้านการบริหารจัดการอบรม (3.72) ตามลำดับความสำคัญ

2. กระบวนการฝึกอบรมพระนวกะตามหลักวัตร 14 ของคณะสงฆ์ จังหวัดปทุมธานี ประกอบด้วย 1) กระบวนการบริหารจัดการฝึกอบรมด้วยทักษะการใช้ภาษาที่หลากหลาย และบูรณาการเข้ากับเทคโนโลยี สามารถสื่อสารกับผู้เข้าอบรมได้ทุกภาคส่วน 2) ปรับปรุงหลักสูตรให้เข้ากับสถานการณ์และประยุกต์กับชีวิตจริงได้ และ 3) มีการฝึกอบรมพระพี่เลี้ยงด้านการส่งเสริมการบริหารกิจกรรม และมีหลักสูตรการพัฒนาพระอาจารย์ และพระพี่เลี้ยง โดยบูรณาการกิจกรรมผ่านแอปพลิเคชัน

คำสำคัญ: กระบวนการฝึกอบรม, พระนวกะ, วัตร 14

Abstract

Objectives of the study included 1) to study the opinion on the training process of new Buddhist monks based on Vatra 14 of Pathum Thani Province Sangha; and 2) to propose the training process of new Buddhist monks based on Vatra 14 of Pathum Thani Province Sangha. The study was a mixed method between a quantitative research and qualitative one in nature. A questionnaire was used for collecting quantitative data from a sample of 162 new Buddhist monks, and a Schedule Interview was used to collect qualitative data from 7 experts. For the analysis of data statistics including Frequency, Percentage, Mean and Standard Deviation was used for quantitative data and the content analysis for qualitative data.

¹ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Results of the study were as follows:

1. Regarding the opinion of the training process of new Buddhist monks based on Vatra 14 of Pathum Thani Province Sangha it found that in general all 4 aspects were high including the aspect of guardian monks was equal to an average value of 4.03, the aspect of training activities was equal to an average value of 3.83, the aspect of training principles was equal to an average value of 3.73, and the aspect of training management was equal to an average value of 3.72 respectively.

2. In respect of the proposal of the training process of new Buddhist monks based on Vatra 14 of Pathum Thani Province Sangha it found that there were 1) the training management process of using skills of different languages integrated with technology communicable to all parties; 2) the curriculum alteration process in association with situations and realistic application; and 3) the training process of guardian monks on the promotion of activity management and development programmes of Buddhist monk teachers and guardian monks integrating activities through application.

Keywords: Training Process, New Buddhist Monks, Vatra 14

บทนำ

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์นับได้ว่าเป็นปัจจัยที่มีคุณค่า และมีความสำคัญต่อองค์กรเป็นอย่างมาก เพราะทรัพยากรมนุษย์มีส่วนช่วยให้องค์กรประสบความสำเร็จในด้านต่าง ๆ การพัฒนาบุคลากรด้านการศาสนา และศีลธรรมคุณธรรมภายในชาติเพื่อนำไปสู่การพัฒนาประเทศอย่างมีคุณธรรม เนื้อหาสำคัญประกอบด้วย แนวคิดและทฤษฎีของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ประกอบด้วย แนวคิดแบบดั้งเดิม การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ได้เกิดขึ้นค่อนข้างชัดเจนในช่วงที่มีการปฏิวัติอุตสาหกรรมในระยะปลายคริสต์ศตวรรษที่ 17 และต้นคริสต์ศตวรรษที่ 18 แนวคิดแบบใหม่เป็นแนวคิดที่มีลักษณะตรงข้ามกับแนวคิดแรก คือ เป็นการประสานแนวความคิดของการจัดการตามแบบวิทยาศาสตร์ และการจัดการตามแนวมนุษยสัมพันธ์ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักไตรสิกขา มีขั้นตอนและนำหลักธรรมทางพุทธศาสนาจะต้องประกอบด้วย การพัฒนาในขั้นศีล ทำให้บุคลากรที่มีความรับผิดชอบหน้าที่ปฏิบัติต่อเพื่อนร่วมงานโดยไม่สร้างความเดือดร้อนให้แก่หมู่คณะ การพัฒนาในขั้นสมาธิ กระบวนการพัฒนาคุณสมบัติต่าง ๆ ของจิต ทั้งในด้านคุณธรรมเพื่อให้เกิดความเมตตา ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความเข้มแข็งมั่นคง ความเพียรพยายาม ความแน่วแน่ มั่นคง และปัญญาเป็นกระบวนการหนึ่งของการฝึกอบรมทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจอันถูกต้องและสมบูรณ์รู้จักดำเนินการต่าง ๆ ด้วยปัญญาที่บริสุทธิ์ซึ่งมองดูรู้เข้าใจเหตุผล รู้จักวินิจฉัย คิดเป็นแก้ปัญหาเป็น หากมนุษย์ทุกคนได้รับการพัฒนาตามหลักไตรสิกขาจะทำให้เป็นบุคคลที่มีคุณธรรม จริยธรรม จะส่งผลสู่สังคมและประเทศชาติ

ในปัจจุบันพระพุทธศาสนา มีพระสงฆ์เป็นผู้เผยแผ่และทรงไว้ซึ่งคำสอนของพระศาสนา ศาสนามีความจำเป็นสำหรับสังคมมนุษย์ และพระสงฆ์จะต้องนำเอาหลักคุณธรรมที่เกิดขึ้น จากการประพฤติปฏิบัติอย่างแท้จริง จากตัวของพระสงฆ์เองไปสู่ประชุมชน สิ่งจำเป็นนอกจากจะอาศัยความรู้ ความเข้าใจ ในด้านปริยัติที่ศึกษาแก่เรียนของพระสงฆ์แล้ว ความประพฤติที่แสดงให้เห็นว่าพระองค์นั้น มิใช่รู้คำสอนตามตำราอย่างเดียว หากแต่ประกอบด้วยคุณสมบัติคือ ความ เป็นผู้ปฏิบัติดีด้วย จึงได้ชื่อว่า เป็นสงฆ์สาวกของพระพุทธเจ้าอย่างแท้จริง เพื่อนำมาซึ่งความเลื่อมใส เป็นสิ่งที่ขาดเสียมิได้ และประการสำคัญพระสงฆ์ได้ชื่อว่า เป็นนื่อนาบุญของโลก

การประพฤติศีลาจารวัตร อันดีงามและถูกต้อง เป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างมากต่อความเจริญ มั่นคงหรือความเสื่อมถอย ความอ่อนแอ ของพระพุทธศาสนา พฤติกรรมของพระภิกษุสงฆ์ เป็นสิ่งสำคัญเป็นอันดับแรกที่มีผลต่อการเผยแผ่พระศาสนา คราวใดที่พระสงฆ์ย่อหย่อนต่อวัตรปฏิบัติศรัทธาของประชาชนมักเสื่อมถอย และฐานะของพระสงฆ์จะเสื่อมโทรมหมดค่าไปตามลำดับ เพราะพระสงฆ์ขาดความรู้ขาดความเข้าใจอย่างแท้จริงต่ออุดมการณ์ของคำสอนทางศาสนา ก็ไม่สามารถจะชักนำสังคมเข้าสู่ความเจริญและสงบสุขโดยธรรม

หากพระภิกษุไม่เห็นความสำคัญของการประพติวัตร และละเลยหน้าที่อันเป็นจริงของตน เมื่อขาดการใส่ใจต่อข้อวัตรอันเป็นแนวทางที่เอื้อประโยชน์ต่อการบรรลุนิพพาน ความห่างเหินจากพระธรรมวินัยมีมากขึ้นจึงส่งผลให้พระสงฆ์ ส่วนมากหันไปใส่ใจต่อการก่อสร้างกุฏิ วิหารลานเจดีย์ จึงส่งผลกระทบต่อความเชื่อและศรัทธาต่อ แนวทางการปฏิบัติของพระสงฆ์เอง

รวมทั้งการประพติตัวที่ไม่เหมาะสมของพระสงฆ์ มักปรากฏให้เห็นทางสื่อสารมวลชนหลาย กรณีไม่ว่าจะเป็นการประพติตัดพระวินัยอย่างร้ายแรง การละเมิดทางเมณฺฑนธรรม แม้แต่การเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด การสัจจรไปมาไม่สำรวมกิริยามารยาท การเรียไรแบบต่าง ๆ การแสวงหาผลประโยชน์ที่ไม่ถูกไม่ควรของพระสงฆ์บางกลุ่ม ซึ่งเป็นการกระทบกระเทือนต่อจิตใจของชาวพุทธเป็นอย่างมาก เป็นที่เอือมระอาของประชาชน นอกจากนี้ไม่เป็นที่เคารพและศรัทธาของพุทธศาสนิกชนแล้ว ยังสร้างความไม่เชื่อถือนต่อพระสงฆ์ให้มากยิ่งขึ้น ซ้ำร้ายเป็นการสร้างภาพลบที่จะนำความเสื่อมเสียอย่างยิ่งใหญ่ให้เกิดกับพระพุทธศาสนา จึงมีหลายฝ่ายพยายามหาทางแก้ไขปัญหาลักษณะนี้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีกลุ่มที่ไม่หวังดีแทรกแซงเพื่อสร้างภาพด้านลบให้เกิดกับพระ ศาสนา ดังจะเห็นได้จากหลายๆกรณี ที่รัฐบาล หรือองค์กรต่าง ๆ มักจะเสนอให้ยกย่องเสนอ กฎหมายเข้ามาดูแลปรับปรุงควบคุมยกร่างพระราชบัญญัติการปกครองคณะสงฆ์ใหม่ เพื่อให้กลุ่ม บุคคล หรือหน่วยงานอื่น ๆ เข้ามามีอำนาจในการจัดการดูแลช่วยเหลือเสมอ ถ้าหากจะดูอย่างผิวเผินแล้ว น่าจะเป็นเรื่องที่ดีสำหรับพระสงฆ์และศาสนาพุทธ แต่ในความเป็นจริงพระสงฆ์ควรจะสร้างจิตสำนึกของตนเองมากกว่า

ในขณะเดียวกัน เป็นที่น่าศึกษาอย่างยิ่งถึงการที่พระภิกษุสงฆ์มีจำนวนไม่น้อยที่ไม่ทราบ เลยว่า วัตร คืออะไร การประพติวัตรเป็นอย่างไร มีความจำเป็นแค่ไหนที่จะต้องประพตติ เป็นพระสงฆ์แท้ ๆ เป็นกันอย่างไร

ปัญหาที่สำคัญเบื้องต้นที่กล่าวมานั้น ก็คือคือปัญหาในด้านการฝึกอบรมบุคลากรทางพระพุทธศาสนาฝ่ายบรรพชิต โดยเฉพาะผู้ที่เข้ามาสู่พระธรรมวินัยนี้ คือ พระภิกษุ ไม่ได้รับการฝึกฝนอบรมที่ถูกต้องตามพระธรรมวินัยอย่างแท้จริง

ปัญหาที่สำคัญของสถาบันสงฆ์อีกประการหนึ่งก็คือ พระสงฆ์ขาดศรัทธาและความมุ่งมั่นในการอุทิศตนเพื่อการปฏิบัติอย่างจริงจัง ตามหลักที่พระพุทธองค์ทรงวางไว้ ตลอดจนถึงขาดความเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ของตนที่พึงปฏิบัติทั้งเพื่อตนเอง เพื่อสังคม และเพื่อพระอริยสัจสี่ซึ่งพระศาสนา ลัทธิวิหริกขาดความเคารพยำเกรงในครูอุปัชฌาย์อาจารย์ ไม่สนใจในการทำหน้าที่ อาจริยวัตร และวัตรอื่น ๆ เมื่อไม่สนใจในข้อวัตรเพื่อการขัดเกลาตามรูปแบบที่พระภิกษุสามเณรในสมัยพุทธกาลได้ดำเนินมาการขาดความมั่นคงในการสร้างบุคลากรทางพระพุทธศาสนาให้มีคุณภาพ แม้หลักพระธรรมวินัยต่าง ๆ จะดีอยู่แล้ว ก็ไม่ได้รับการเอาใจใส่นำมาประพตติปฏิบัติ ปัญหาดังกล่าวยังลุกลามไปถึงองค์กรการปกครองสงฆ์โดยรวม เกิดความไม่เรียบร้อยในวงการคณะสงฆ์ และเกิดแนวปฏิบัติที่ผิดแปลกออกไปต่าง ๆ นานา

ดังนั้น ในงานวิจัยเรื่อง การพัฒนากระบวนการฝึกอบรมพระนวกะตามหลักวัตร 14 ของคณะสงฆ์ จังหวัดปทุมธานี ผู้วิจัยประสงค์จะนำเสนอข้อประพตติที่เรียกว่า วัตร 14 และความ สำคัญของการประพตติวัตรของพระภิกษุที่มีอิทธิพลต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาและสังคมในปัจจุบัน ทั้งทางบวกและทางลบ เพื่อเป็นเกราะป้องกันความเสื่อมเสีย อันจะบังเกิดแก่สถาบันพระพุทธศาสนา และป้องกันคำสอนอันเป็นสัทธรรมปฏิรูป ที่มีการประพตติผิดเพี้ยนจากพระธรรมวินัย ทั้งเป็นการค้นหว่า อะไรคือข้อวัตร สำคัญแค่ไหน มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพของภิกษุหรือไม่ ถ้าภิกษุ ไม่ประพตติปฏิบัติตามวัตรจะทำให้ภิกษุนั้นเป็นบุคคลเช่นไร เพื่อให้ปรากฏแก่สังคมต่อไป

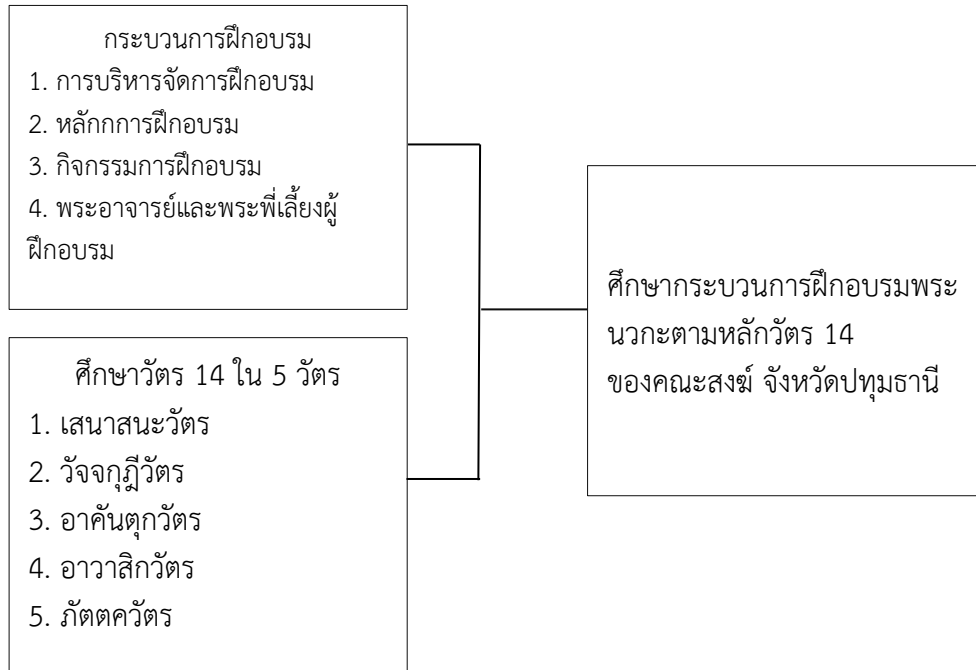
วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการฝึกอบรมพระนวกะตามหลักวัตร 14 ของคณะสงฆ์ จังหวัดปทุมธานี
2. เพื่อนำเสนอกระบวนการฝึกอบรมพระนวกะตามหลักวัตร 14 ของคณะสงฆ์ จังหวัดปทุมธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัย เรื่อง ศึกษากระบวนการฝึกอบรมพระนวกะตามหลักวัตร 14 ของคณะสงฆ์ จังหวัดปทุมธานี ผู้วิจัยมุ่งศึกษากระบวนการฝึกอบรมพระนวกะ และเสนอกระบวนการฝึกอบรมพระนวกะตามหลักวัตร 14 นำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์และประมวลเข้าเป็นกรอบแนวคิด ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิด

2. วิธีดำเนินการวิจัย

ดำเนินการตามกระบวนการวิจัยเชิงพรรณนา เก็บรวบรวมข้อมูล วิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) วิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ซึ่งเครื่องมือวิจัยที่ใช้ คือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ได้กลุ่มตัวอย่าง 162 รูป และสัมภาษณ์พระอาจารย์ผู้ฝึกอบรม 7 รูป สถิติที่ใช้ สถิติเชิงพรรณนา ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณนำเสนอในรูปแบบตารางบรรยาย และวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์ (Content Analysis)

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยทั้ง 2 ประการ ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพกระบวนการฝึกอบรมพระนวกะตามหลักวัตร 14 ในจังหวัดปทุมธานี พบว่าสภาพปัจจุบัน 4 ด้าน ประกอบด้วย 1 ด้านการบริหารจัดการอบรม 2 ด้านหลักการฝึกอบรม 3. ด้านกิจกรรมการฝึกอบรม 4. ด้านพระอาจารย์และพระพี่เลี้ยงผู้ฝึกอบรม

สภาพปัจจุบันกระบวนการฝึกอบรมพระนวกะตามหลักวัตร 14 ในจังหวัดปทุมธานี ภาพรวมทั้ง 4 ด้าน พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับมากไปหาน้อย คือ ความคิดเห็นเกี่ยวกับพระอาจารย์พระพี่เลี้ยงผู้ฝึกอบรม รองลงมา คือ ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการฝึกอบรม รองลงมา คือ ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักการฝึกอบรม และลำดับสุดท้าย คือ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการอบรม

1.1 ด้านการบริหารจัดการอบรม ประกอบด้วย 1) การต้อนรับมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับมากไปหาน้อย คือ ตอบข้อซักถามได้ครบถ้วน ท่านสามารถปฏิบัติตามได้ รองลงมา คือ ต้อนรับพระนวกะด้วยความสุภาพ อบอุ่นเป็นกันเอง และลำดับสุดท้าย คือ ได้รับข้อมูลการเข้าอบรมที่ชัดเจนในการเข้าอบรม 2) การลงทะเบียน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับมากไปหาน้อย คือ ระบบการลงทะเบียนมีมาตรฐาน

เป็นระเบียบ มีความถูกต้อง รองลงมา คือ แจ้งข้อมูลการลงทะเบียนได้ครบถ้วน และลำดับสุดท้าย คือ ผู้รับลงทะเบียนมีความสุภาพ อบอุ่นเป็นกันเอง 3) ที่จำวัด มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับมากไปหาน้อย คือ มีการดูแลเอาใจใส่ที่ดีในการจำวัด รองลงมา คือ บรรยากาศดี อบอุ่นในการอยู่ร่วมกัน รองลงมา มีอุปกรณ์จำวัดเพียงพอเหมาะสม และลำดับสุดท้าย คือ มีพื้นที่เพียงพอในการจำวัด 4) ห้องน้ำ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับมากไปหาน้อย คือ ห้องน้ำมีความเป็นระเบียบปลอดภัย รองลงมา คือ จำนวนห้องน้ำมีเพียงพอกับจำนวนพระ และลำดับสุดท้าย คือ มีอุปกรณ์ในห้องน้ำครบถ้วน 5) ระบบภัตตาหาร มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับมากไปหาน้อย คือ อุปกรณ์ในการฉันมีเพียงพอและเหมาะสมกับจำนวนพระ รองลงมา คือ ระบบการตักภัตตาหารดี มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย รองลงมา ภัตตาหารมีรสชาติดี สะอาดปลอดภัยต่อสุขภาพ และลำดับสุดท้าย คือ มีภัตตาหารเพียงพอสำหรับฉันทุก ๆ รูป 6) ห้องปฏิบัติธรรม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับมากไปหาน้อย

คือ ห้องปฏิบัติธรรมมีขนาดเพียงพอสำหรับพระภิกษุ รองลงมา คือ ระบบเครื่องเสียงดี ฟังชัดเจนได้ทั่วถึง รองลงมา จอ LED มีขนาดใหญ่เห็นได้ชัดเจนทั่วถึง และลำดับสุดท้าย คือ ระบบปรับอากาศดี มีความเย็นพอเหมาะ ไม่อึดอัด

1.2 ด้านหลักการฝึกอบรม ประกอบด้วย 1) ปฐมนิเทศ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับมากไปหาน้อย คือ เอกสารและสื่อการอบรมเหมาะสม รองลงมา คือ ได้ทราบระเบียบการอบรม รองลงมา ได้รับความก้าวหน้าของการมาเป็นสมาชิกวัดพระธรรมกาย และลำดับสุดท้าย คือ ได้ทราบภาพรวมการอบรม 2) พระวินัย มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับมากไปหาน้อย คือ เอกสารและสื่อการอบรมเหมาะสม รองลงมา คือ ได้ทราบหลักของพระวินัย รองลงมา สามารถนำพระวินัยมาใช้กับความเป็นพระ และลำดับสุดท้าย คือ ได้ทราบภาพรวมของพระวินัย 3) การปฏิบัติธรรม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับมากไปหาน้อย คือ ได้ทราบหลักการปฏิบัติธรรม รองลงมา คือ เอกสารและสื่อการอบรมเหมาะสม รองลงมา ได้ทราบภาพรวมของการปฏิบัติธรรม และลำดับสุดท้าย คือ ได้นำการปฏิบัติธรรมไปใช้ใน 4) การฝึกอบรมตามหลักวัตร 14 มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับมากไปหาน้อย คือ ได้นำการฝึกอบรมตามหลักวัตร 14 ไปใช้ในชีวิตประจำวัน รองลงมา คือ ได้ทราบภาพรวมของการฝึกอบรมตามหลักวัตร 14 รองลงมา ได้ทราบหลักการของการฝึกอบรมตามหลักวัตร 14 และลำดับสุดท้าย คือ เอกสารและสื่อการอบรมเหมาะสม 5) ประวัติวัดพระธรรมกายและมหาปูชนียาจารย์ พบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับมากไปหาน้อย คือ ได้ทราบประวัติของประวัติวัดพระธรรมกายและมหาปูชนียาจารย์ รองลงมา คือ ได้ทราบประวัติของประวัติวัดพระธรรมกายและมหาปูชนียาจารย์ รองลงมา เอกสารและสื่อการอบรมเหมาะสม และลำดับสุดท้าย คือ ได้นำความรู้ ข้อคิด ปฏิปทามาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

1.3 ด้านกิจกรรมการฝึกอบรม ประกอบด้วย 4 ด้าน 1) ทำวัตรเช้า เย็น มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับมากไปหาน้อย คือ ผู้สวดมีความสุข ได้ระลึกถึงคุณของพระรัตนตรัย รองลงมา คือ พระอาจารย์นำสวดเสียงดี ออกเสียงชัดเจน และลำดับสุดท้าย คือ เวลาสวดมนต์เหมาะสม 2) รับบุญประจำวัน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับมากไปหาน้อย คือ ขณะรับบุญได้นึกว่ากำลัง ทำบุญทำความสะอาดพุทธสถาน รองลงมา คือ การรับบุญเหมาะสมกับพื้นที่โครงการอบรม และลำดับสุดท้าย คือ เวลารับบุญเหมาะสม 3) ฝึกมารยาท การวางตัว และฝึกอบรมตามหลักวัตร 14 มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับมากไปหาน้อย คือ ได้พัฒนามารยาทฝึกมารยาท การวางตัว และวัฒนธรรมชาวพุทธ รองลงมา คือ เวลาในการฝึกเหมาะสม เนื้อหาการฝึกเหมาะสม และลำดับสุดท้าย คือ ได้นำมารยาท การวางตัว และนำการฝึกอบรมตามหลักวัตร 14 ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน 4) ชมวัดพระธรรมกาย มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับมากไปหาน้อย คือ ได้สัมผัสรู้จักวัดพระธรรมกายมากขึ้น รองลงมา คือ ได้นำความรู้ ข้อคิด จากการชมวัดมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และลำดับสุดท้าย คือ ได้ทราบข้อมูลของวัดพระธรรมกาย

1.4 ด้านพระอาจารย์พระพี่เลี้ยงผู้ฝึกอบรม ประกอบด้วย 2 ด้าน 1) พระอาจารย์ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับมากไปหาน้อย คือ มีความรู้ในการบริหารโครงการอบรม รองลงมา คือ วางตัวเหมาะสมเป็นที่ตั้งแห่งศรัทธา รองลงมา ปฏิบัติกับพระธรรมทายาทอย่างสุภาพเป็นกันเอง และลำดับสุดท้าย คือ มีความรู้ในเรื่องหัวข้อธรรมที่นำมาถ่ายทอดให้พระธรรมทายาท 2) พระพี่เลี้ยง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับมากไปหาน้อย คือ มีความรู้ด้านบทฝึกพื้นฐานของพระภิกษุ รองลงมา คือ มีความรู้ด้านการดูแลคน รองลงมา วางตัวเหมาะสม เป็นที่ตั้งแห่งศรัทธา และลำดับสุดท้าย คือ ปฏิบัติกับพระนวกะอย่างสุภาพเป็นกันเอง

2. กระบวนการฝึกอบรมพระนวกะตามหลักวัตร 14 ในจังหวัดปทุมธานี ศึกษากระบวนการฝึกอบรมพระนวกะตามหลักวัตร 14 ของคณะสงฆ์ จังหวัดปทุมธานี ได้กระบวนการ ดังนี้

2.1 การบริหารจัดการโครงการอบรม ควรพัฒนา 1) การต้อนรับบริการ ควรมีการประชุมและซักซ้อมขั้นตอนการต้อนรับกับพระพี่เลี้ยง ควรมีพระพี่เลี้ยงผู้ทำการต้อนรับที่พูดภาษาได้ทุกภาคเพื่อบรรยากาศอบอุ่น และควรมีพื้นที่ต้อนรับแยกกับธุระการ 2) การลงทะเบียน ควรมีการประชุมและซักซ้อมขั้นตอนการต้อนรับกับพระพี่เลี้ยง ควรให้ธรรมทายาทได้ลงทะเบียนให้จบให้จุดเดียว ควรเก็บข้อมูลและเอกสารของพระนวกะให้ได้ทั้งหมด ควรจัดหาพระพี่เลี้ยงที่มีทักษะด้านไอที 3) ที่จำวัด ควรพัฒนาดังนี้ ควรมีพัดลมให้เพียงพอกับจำนวนพระนวกะ ควรกวาดฝุ่นบ่อย ๆ ควรจัดทางเดินให้กว้างมากขึ้น 4) ห้องน้ำ ควรพัฒนาดังนี้ ควรติดพัดลมระบายอากาศเพิ่ม ควรมีอุปกรณ์ทำความสะอาดเพิ่ม ควรมีป้ายบอกข้อปฏิบัติต่าง ๆ เพิ่ม และควรมีร่องเท้าเปลี่ยนเข้าห้องให้มีความพอดีกับเท้า 5) ระบบภัตตาหาร ควรจัดภัตตาหารไม่ควรไกลจากจุดฉัน ควรมีภัตตาหารประเภทอาหารกระป๋องสำรอง และควรแจ้งเจ้าภาพให้มาทำบุญถวายภัตตาหารกับพระนวกะ 6) ห้องปฏิบัติ ควรมีพัดลมที่ประตูทางเข้า เพิ่มขนาดจอ LED และควรมีกระดานรองเขียน.

2.2 หลักการฝึกอบรม ควรพัฒนา 1) การปฐมนิเทศ ควรมีภาพประกอบใน Power Point ควรมีการจัดสอบเพื่อกระตุ้นความสนใจ และมีการ update เนื้อหาอย่างสม่ำเสมอ 2) พระวินัย ควรเพิ่มเวลาบรรยาย ควรมีการประชุมกลุ่มและนำมารายงานหน้าชั้น ควรเพิ่มจำนวนพระอาจารย์สอนพระวินัยด้วยการจัดหลักสูตรการสอนพระวินัย และควรให้พระพี่เลี้ยงพูดถึงอานิสงส์การปฏิบัติตามพระวินัยให้พระธรรมทายาทฟังบ่อย ๆ 3) การปฏิบัติธรรม ควรมีเอกสารประกอบ ควรให้พระธรรมทายาทห่มบวชและธรรมทายาทที่จะประชุมกลุ่มย่อยเฉพาะผู้ที่สนใจเท่านั้น 4) วัฒนธรรมชาวพุทธ ควร update เนื้อหาวัฒนธรรมชาวพุทธอยู่เป็นประจำ และควรให้พี่เลี้ยงแจ้งให้ธรรมทายาทปฏิบัติวัฒนธรรมชาวพุทธให้เป็นนิสัย 5) ประวัติมาหาปูชนียาจารย์ ควรมีนิมิตพระอาจารย์ผู้ได้ใกล้ชิดกับมาหาปูชนียาจารย์มาบรรยาย และควรได้ไปในสถานที่มาหาปูชนียาจารย์ได้เคยอยู่

2.3 กิจกรรมการฝึกอบรม ควรพัฒนา 1) ทำวัตรเช้า-เย็น ควรมีการสอบการสวดมนต์ของพระนวกะให้ออกเสียงให้ถูกต้องตามมาตรฐาน ควรมีพัดลมไถ่ 2) รับบุญประจำวัน ควรมีอุปกรณ์ให้เพียงพอ ควรให้ธรรมทายาทจัดหมู่เวียนการรับบุญประจำวัน 3) ฝึกมารยาท การวางตัว และวัฒนธรรมชาวพุทธ ควรให้พระพี่เลี้ยงทบทวนวัฒนธรรมชาวพุทธ 4) ชมวัดพระธรรมกาย ควรพัฒนาสถานที่วัดพระธรรมกาย 5) พระอาจารย์และพระพี่เลี้ยงผู้ฝึกอบรม ควรพัฒนา (5.1) พระอาจารย์ ควรมีหลักสูตรพัฒนาพระอาจารย์ (5.2) พระพี่เลี้ยงผู้ฝึกอบรม ควรมีหลักสูตรพัฒนาพระพี่เลี้ยง

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “ศึกษากระบวนการฝึกอบรมพระนวกะตามหลักวัตร 14 ของคณะสงฆ์ในจังหวัดปทุมธานี ประเด็นที่ได้ศึกษาดังต่อไปนี้

1. สภาพปัจจุบันของกระบวนการฝึกอบรมพระนวกะตามหลักวัตร 14 ในจังหวัดปทุมธานี ทั้ง 4 ด้านพบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับมากไปหาน้อย คือ ความคิดเห็นเกี่ยวกับพระอาจารย์พระพี่เลี้ยงผู้ฝึกอบรม รองลงมา คือ ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการฝึกอบรม รองลงมา คือ ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักการฝึกอบรม และลำดับสุดท้าย คือ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการอบรม ผู้วิจัยเห็นว่าเนื่องจากทางวัดพระธรรมกายได้จัดอบรมต่อเนื่องเป็นเวลาหลายปี สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมิ่งขวัญ บุรุษเลี่ยม (2549) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การประเมินโครงการค่ายพุทธบุตร วัดปัญญานันทาราม ต.คลองหก อ.คลองหลวง จ.ปทุมธานี ” ผลการวิจัยพบว่า ด้านปัจจัยป้อน ได้แก่ เนื้อหาและหลักสูตร สถานที่ฝึกอบรม ระยะเวลาในการอบรมพระวิทยากรสื่อการฝึกอบรม ทุกด้านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับดี สอดคล้องกับ พระครูสุนทรธรรมลังการ (ศุภชัย ยาไก่อ้อย) (2550) ได้วิจัย “ศึกษาเยาวชนในโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน” ผลการวิจัยพบว่าความเหมาะสมของโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ระดับมากด้านเนื้อหา หลักสูตร วิชาที่จัดอบรมและด้านวิธีการและกระบวนการอบรม และด้านความรู้ ความเข้าใจและความพึงพอใจของผู้เข้ารับการบรรพชา และสอดคล้องกับพระมหาวิทย์ฯ คงเมือง ได้ทำการวิจัย “ยุทธศาสตร์ ศึกษากระบวนการบรรพชาสามเณร

ภาคฤดูร้อน โรงเรียนพุทธธรรมวิทยา วัดทรงศิลา จังหวัดชัยภูมิ” ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นด้านหลักสูตร/กิจกรรมการอบรมของโครงการ โดยภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมาก

2. กระบวนการฝึกอบรมพระนวกะตามหลักวัตร 14 ของคณะสงฆ์ในจังหวัดปทุมธานี พบว่า ด้านพระอาจารย์และพระพี่เลี้ยงผู้ให้การอบรม ควรมีหลักสูตรสำหรับพัฒนาและพระพี่เลี้ยง สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระอดิศร ฐานวุฑโฒ (กลุ่มประสิทธิ์) (2552) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ศึกษาการฝึกอบรมคุณธรรมจริยธรรม : ศึกษากรณีค่ายธรรมทายาทของฝ่ายบริการฝึกอบรม ส่วนธรรมนิเทศ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย” ผลวิจัยพบว่า พระธรรมวิทยากรมีจำนวนมาก บางรูปอาจมีคุณสมบัติที่ไม่เหมาะสม ทำให้เกิดผลเสียต่อการยอมรับและความเชื่อถือศรัทธาของผู้ที่เข้ารับการอบรม ปัญหาการไม่รักษากฎระเบียบค่ายของเยาวชนบางคนที่ยังเข้ารับการอบรม ปัญหาเรื่องการติดต่อประสานงานการฝึกอบรมของส่วนฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อแนะที่จำวัดให้เพิ่มเติมทางเดิน และเพิ่มพื้นที่ระหว่างธรรมทายาทแต่ละท่าน และแจ้งเจ้าภาพให้ทราบเพื่อมาถวายภัตตาหารกับโครงการอบรมธรรมทายาทสอดคล้องกับงานวิจัยของ เฉิดฉันท์ ลาดศิลา (2536) ได้วิจัย “การบริหารโครงการบรรพชาและอุปสมบทพระภิกษุสามเณรภาคฤดูร้อน ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการของวัดธาตุ อำเภอกะชังศรีสะเกษ จังหวัดร้อยเอ็ด” ผลวิจัยพบว่า ปัญหาที่พบคือ ที่ตั้งโครงการซึ่งอยู่ที่วัดธาตุมีความแออัด เรื่องสถานที่ ความ ไม่เพียงพอของภัตตาหารที่จะถวายพระภิกษุสามเณร และน้ำดื่ม น้ำใช้ จึงวางแผนแก้ปัญหา โดยจัดให้สามเณรเดินทางไปในักแรมตามหมู่บ้านต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ควรประชาสัมพันธ์โครงการฝึกอบรมพระนวกะให้เป็นที่รู้จักกับหน่วยงานรัฐ เอกชน และประชาชน ให้มีส่วนร่วมในการจัดทำแนวทาง ศึกษากระบวนการฝึกอบรมพระนวกะตามหลักวัตร 14 ในระดับประเทศ

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

โครงการฝึกอบรมพระนวกะสำหรับคณะสงฆ์ในจังหวัดปทุมธานีควรมีการติดตามพระนวกะที่จบการอบรมไปแล้ว เพื่อดูความสำเร็จในการฝึกอบรม และเชิญชวนให้พระนวกะที่จบการอบรมไปแล้วมาทำบุญที่วัดที่บวช และเป็นพุทธมามกะที่ดี

เอกสารอ้างอิง

- เฉิดฉันท์ ลาดศิลา. (2536). *การบริหารโครงการบรรพชาและอุปสมบทพระภิกษุสามเณรภาคฤดูร้อน*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).
- พระครูสุนทรธรรมมาลังการ (ศุภชัย ยาไก่อ้อย). (2550). *การพัฒนาเยาวชนในโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ).
- พระมิ่งขวัญ บุรุษเยี่ยม. (2549). *ศึกษาการประเมินโครงการค่ายพุทธบุตรของวัดปัญญานันทาราม อำเภอกลองหลวง จังหวัดปทุมธานี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย).
- พระอดิศร ฐานวุฑโฒ (กลุ่มประสิทธิ์). (2552). *ศึกษาการฝึกอบรมคุณธรรมจริยธรรม : ศึกษากรณีค่ายธรรมทายาทของฝ่ายบริการฝึกอบรม ส่วนธรรมนิเทศ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย).